

Instruktion för registrering av ekonomiskt bistånd

För handläggare av och ansvariga
för ekonomiskt bistånd

Denna publikation skyddas av upphovsrättslagen. Vid citat ska källan uppges. För att återge bilder, fotografier och illustrationer krävs upphovsmannens tillstånd.

Publikationen finns som pdf på Socialstyrelsens webbplats. Publikationen kan också tas fram i alternativt format på begäran. Frågor om alternativa format skickas till alternativaformat@socialstyrelsen.se

Artikelnummer 2017-1-26
Publicerad www.socialstyrelsen.se, januari 2017

Förord

Sedan 2010 rapporterar kommunerna in uppgifter till Socialstyrelsen om orsak till behov av ekonomiskt bistånd samt vilka behov en utbetalning tillgodoser. Från och med januari månad 2017 ska även statistikuppgifter om kommunala arbetsmarknadsinsatser och avslutsorsaker lämnas.

Denna instruktion ersätter 2016 års Instruktion för registrering av ekonomiskt bistånd. Den nya instruktionen har kompletterats med förtydliganden utifrån vanligt förekommande frågor från socialtjänsten. Instruktionen vänder sig i första hand till handläggare som fattar beslut om ekonomiskt bistånd.

Instruktionen har reviderats av Anette Agenmark i samarbete med Andreas Petersson och Ingalill Paulsson Lütz.

Lars Grönvik
Enhetschef
Statistikenhet 1
Avdelningen för statistik och jämförelser

Innehåll

Förord	3
Allmän information	7
Syfte och nytta med statistiken	7
Skyldighet att lämna uppgifter	7
Val av uppgifter	7
Definitioner och ordförklaringar	8
Viktiga förändringar	10
Förändringar avseende försörjningshinder	11
Anvisning för registrering av försörjningshinder	13
Försörjningshinder registreras på individnivå	13
Försörjningshinder	13
Anvisning för registrering av kommunala arbetsmarknadsinsatser	17
Kommunala arbetsmarknadsinsatser	17
Arbetsförberedande insatser (kartläggning och träning)	18
Anvisning för registrering av ändamål	19
Ändamål registreras på hushållsnivå	19
Försörjningsstöd	20
Livsföringen i övrigt	20
Anvisning för registrering av avslutsorsaker	22
Avslutsorsaker	22
Bedömning av avslutsorsak för hushållet som helhet	24
Bilaga 1 – Sammanfattande beskrivning av försörjningshinder, ändamål, kommunala arbetsmarknadsinsatser och avslutsorsaker	25
Försörjningshinder	25
Ändamål	26
Kommunala arbetsmarknadsinsatser	26
Avslutsorsaker	26
Bilaga 2 – Frågor och svar om registreringen	27
Innehåll	27
Försörjningshinder	28
Ändamål – hushållsnivå	33
Kommunala arbetsmarknadsinsatser	34
Avslutsorsaker–individ och hushållsnivå	34

Allmän information

Denna instruktion är ett stöd vid registrering av försörjningshinder, kommunala arbetsmarknadsinsatser, ändamål samt avslutsorsaker för ekonomiskt bistånd. Insamlingen av dessa uppgifter ligger till grund för Socialstyrelsens statistik om ekonomiskt bistånd. Instruktionen vänder sig i första hand till dig som är handläggare och som fattar beslut om ekonomiskt bistånd.

I bilaga 1 redovisas modellen som ligger till grund för registreringen. Som komplement till denna instruktion redovisas i bilaga 2 svar på några vanliga frågor om registreringen.

Syfte och nytta med statistiken

Syftet med statistiken är att ge kunskapsunderlag för uppföljning, styrning och utveckling av verksamhet på nationell, regional och kommunal nivå. Statistiken ökar förutsättningarna för att systematiskt kunna följa hur befolkningens behov förändras över tid och kan även bidra till att beskriva hur förändringar i övriga trygghetssystem kan påverka behovet av ekonomiskt bistånd.

Skyldighet att lämna uppgifter

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter om Socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter (HSLF-FS 2015:30), åligger det kommunerna att rapportera in statistik över försörjningshinder, kommunala arbetsmarknadsinsatser, ändamål samt avslutsorsaker till Socialstyrelsen.

Val av uppgifter

De uppgifter som ska lämnas har i huvudsak tagits fram med utgångspunkt från bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453) och gällande praxis vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd¹. Vidare har olika avvägningar gjorts utifrån de synpunkter som inkom till Socialstyrelsen i samband med att förslagen om insamling av uppgifter om försörjningshinder, kommunala arbetsmarknadsinsatser, ändamål och avslutsorsaker, skickades ut på remiss. Utöver de uppgifter som ingår i den nationella insamlingen har kommunerna möjlighet att utforma uppföljning på lokal nivå efter respektives kommuns behov.

---

¹ Se Socialstyrelsens allmänna råd samt handbok om ekonomiskt bistånd.

Definitioner och ordförklaringar

Försörjningshinder anger den direkta orsaken till att vuxna personer i ett hushåll är förhindrade att försörja sig och sin familj.

Ändamål med ekonomiskt bistånd anger vilket eller vilka behov en utbetalning tillgodoser.

Avslutsorsaker avser det huvudsakliga skälet som ligger till grund för att ett hushåll och de enskilda som hushållet består av (sökande och ev. medsökande) inte längre anses vara i behov av ekonomiskt bistånd.

Kommunala arbetsmarknadsinsatser avser den eller de stödinsatser i form av praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som sökande samt medsökande deltagit i under den månad som biståndet avser.

Avseendemånad: De uppgifter som samlas in om ekonomiskt bistånd gäller för den månad biståndet avser. Det innebär att ett försörjningsstödsbelopp, som t.ex. har betalats ut i slutet av augusti men som avser september, ska redovisas för september månad, dvs. inte den månad utbetalningens görs. Vid insamlingen av uppgifter till statistiken är det utbetalt bruttobelopp av ekonomiskt bistånd som redovisas. Det innebär att eventuella återbetalningar inte redovisas.

Biståndshushåll är ett hushåll som fått ekonomiskt bistånd. Som hushåll räknas:

- Ensamstående med eller utan hemmavarande barn
- Sammanboende med eller utan hemmavarande barn.

Med sammanboende jämställs sambo, registrerad partner, maka eller make. Notera att hemmavarande ungdom över 18 år som inte går i gymnasiet och andra vuxna som bor i bostaden, t.ex. mor- och farföräldrar, ingår inte i hushållet utan bildar egna biståndshushåll.

Biståndsmottagare – Alla medlemmar i ett biståndshushåll registreras som biståndsmottagare, oavsett om biståndet avsett hushållet som helhet eller enbart någon av dess medlemmar. Vuxen biståndsmottagare är person som är 18 år eller äldre och som inte omfattas av föräldrars försörjningsskyldighet.

Försörjningsstöd definieras i 4 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453). Försörjningsstöd utgör tillsammans med utbetalningar för livsföringen i övrigt det ekonomiska biståndet.

Inrikes respektive utrikes födda – För varje biståndshushåll ska anges om sökande, eventuell medsökande samt hemmavarande ungdomar är inrikes eller utrikes födda.

Sökande – För varje biståndshushåll anges en vuxen person, 18 år eller äldre, som biståndssökande. Notera att endast i undantagsfall ska ett barn under 18 år registreras som sökande. Situationen kan uppstå om det finns behov av att kunna utbetala akut och tillfälligt ekonomiskt bistånd.

Medsökande – För varje biståndshushåll med sammanboende par anges ytterligare en vuxen person, 18 år eller äldre, som medsökande av biståndet. Detta är en person som tillsammans med sökande uppbär försörjningsansvar för hushållet. Hemmavarande ungdom 18 – 20 år som inte går i gymnasiet och andra vuxna som bor i bostaden, t.ex. mor- och farföräldrar, ska inte anges som medsökande utan bildar egna biståndshushåll.

Hemmavarande ungdom 18–20 år – för varje biståndshushåll anges bakgrundsuppgifter för de ungdomar 18-20 år som bor i ett hushåll och som föräldrarna är försörjningsskyldiga för. Till skolgång räknas studier i grundskolan, gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning.

Barn – Personer 0-17 år som ingår i ett hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd. För barn anges enbart uppgifter om födelseår.

Vuxna biståndsmottagare– Personer som är 18 år eller äldre exklusive hemmavarande skolungdom.

Viktiga förändringar

Socialstyrelsen har tagit fram nya föreskrifter (HSLF-FS 2015:30) om socialnämndernas skyldighet att lämna statistiska uppgifter om ekonomiskt bistånd. De nya föreskrifterna tillämpas från och med den 1 januari 2017. För mer information om hur de nya föreskrifterna påverkar inrapporteringen av uppgifter, se dokumentet *Förändringar vid rapportering av ekonomiskt bistånd 2017* som finns på följande [länk](#) på Socialstyrelsens hemsida. Sammanfattningsvis omfattar föreskrifterna följande förändringar och tillägg:

- Justering av försörjningshinder, d.v.s. uppgifter som rör orsaker till att enskilda inte kan försörja sig och sin familj.
- Dessa uppgifter samlas in både månads- och årsvis
- Utökning av statistiken med uppgifter om kommunala arbetsmarknadsinsatser i form av praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Dessa uppgifter samlas in både månads- och årsvis.
- Utökning av statistiken med uppgifter om orsaker till att enskilda och hushåll inte längre får ekonomiskt bistånd, s.k. avslutsorsaker. Dessa uppgifter samlas in både månads- och årsvis.

Övriga förändringar:

- Höjd ålder för vissa grunduppgifter: För barn 0 – 17 år registreras endast uppgifter om ålder, vilket tidigare gällde för barn 0 – 15 år.
- Uppgift om flykting tas bort.
- Månadsfilerna rapporteras in separat för uppgifter som avser januari – december månad, till skillnad mot tidigare då månadsfilerna lämnades för uppgifter som avsåg januari – november.
- Datum för inrapportering av årsfilen ändras till den 15 april nästkommande år.

Förändringar avseende försörjningshinder

Tidigare modell	Ny modell	Kommentar
Arbetslös		Strukturen med huvud- respektive underkategorier har tagits bort.
Otillräcklig ersättning	Arbetslös, otillräcklig ersättning/stöd	Den ersättning/stöd som avses är arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning etc.
Väntar på ersättning	Arbetslös, väntar på ersättning/stöd	
Ingen ersättning	Arbetslös, ingen ersättning/stöd	
Flykting allt anhörig i introduktion	~~Arbetslös, väntar på ersättning/stöd~~	Försörjningshindret utgår p.g.a. lagändring 2010.
	Otillräcklig etableringsersättning	Nya försörjningshinder p.g.a. lagändring 2010.
	Väntar på etableringsersättning	
Sjukskriven med läkarintyg		Strukturen med huvud- respektive underkategorier har tagits bort.
Otillräcklig sjukpenning	Sjukskriven med läkarintyg, otillräcklig sjukpenning	
Väntar på sjukpenning	Sjukskriven med läkarintyg, väntar på sjukpenning	
Ingen sjukpenning	Sjukskriven med läkarintyg, ingen sjukpenning	
Sjuk- eller aktivitetsersättning		Strukturen med huvud- respektive underkategorier har tagits bort.
Otillräcklig ersättning	Sjuk- eller aktivitetsersättning, otillräcklig ersättning	
Väntar på ersättning	Sjuk- eller aktivitetsersättning, väntar på ersättning	
	Ingen etableringsersättning (prestationsförmåga <25%)	Nytt försörjningshinder p.g.a. lagändring 2010. På grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är personen förhindrad att delta i etableringsinsats på minst 25 % av heltid och har därmed inte rätt till etableringsplan eller etableringsersättning.
	Otillräcklig pension/ äldre försörjningsstöd	Nya försörjningshinder.
	Väntar på pension/ äldre försörjningsstöd	
Arbetshinder, sociala skäl	Arbetshinder, sociala skäl	
	Ensamkommande ungdom ² (18-20 år, gymnasieestuderande)	Nytt försörjningshinder. Ensamkommande ungdomar (18-20 år) som saknar föräldrar i landet och som studerar på gymnasiet eller motsvarande.
Föräldraledig		Strukturen med huvud- respektive

² Enligt 20 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Tidigare modell	Ny modell	Kommentar
Otillräcklig föräldrapenning	Föräldraledig, otillräcklig föräldrapenning	underkategorier har tagits bort.
Väntar på föräldrapenning	Föräldraledig, väntar på föräldrapenning	
	Saknar barnomsorg	Nytt försörjningshinder.
Arbetar deltid, ofrivilligt		Strukturen med huvud- respektive underkategorier har tagits bort.
Otillräcklig inkomst	Arbetar deltid ofrivilligt, otillräcklig inkomst	
Väntar på inkomst	Arbetar deltid ofrivilligt, väntar på inkomst	
Arbetar heltid		Strukturen med huvud- respektive underkategorier har tagits bort.
Otillräcklig inkomst	Arbetar heltid, otillräcklig inkomst	
Väntar på inkomst	Arbetar heltid, väntar på inkomst	
Språkhinder (avser person som avslutat sin introduktionsperiod)		Försörjningshindret utgår p.g.a. lagändring 2010.
Utan försörjningshinder	Utan försörjningshinder	
Annat försörjningshinder		Försörjningshindret utgår. Vanligt förekommande alternativ som fanns angivna i fritext har lagts till som fasta alternativ.
Möjlighet att skriva fritext		

Anvisning för registrering av försörjningshinder

Försörjningshinder registreras på individnivå

Försörjningshinder anger den direkta orsaken till att den/de vuxna i ett hushåll är förhindrade att försörja sig och sin familj.

Målsättningen med socialtjänstens arbete med ekonomiskt bistånd är att ge personer med försörjningsproblem stöd och insatser för att undanröja hindret för försörjning. Försörjningshindret är en utgångspunkt för valet av insats.

- Registreringen av försörjningshinder ska göras på individnivå för vuxna (18 år och äldre) som är sökande och medsökande³ i ett hushåll som beviljas ekonomiskt bistånd. Detta innebär att det kan förekomma två olika försörjningshinder i ett och samma hushåll.⁴ Varje registrering bygger på handläggarens bedömning av omständigheter i det enskilda fallet vid varje ansökningstillfälle.
- Endast ett försörjningshinder per vuxen person och månad ska registreras. Notera att det alltid är det först registrerade försörjningshindret som ska rapporteras, även om det hushåll personen hör till får en tillfällig eller extra utbetalning under samma månad.
- Försörjningshinder ska inte anges för hemmavarande gymnasieungdomar 18-20 år, som omfattas av föräldrarnas försörjningskyldighet. Försörjningshinder ska heller inte anges för ensamstående personer som är yngre än 18 år. Observera att övriga vuxna som kan finnas i bostaden ska registreras som egna hushåll om de har behov av bistånd.

Nedan följer en redovisning av samtliga försörjningshinder samt en beskrivning av vilka grupper av biståndsmottagare som omfattas av respektive försörjningshinder.

Försörjningshinder

Arbetslös

- Otillräcklig ersättning/stöd
- Väntar på ersättning/stöd
- Ingen ersättning/stöd

³ Avser maka, make, sammanboende eller partner.

⁴ Ett biståndshushåll (ekonomisk enhet) kan aldrig bestå av fler än två vuxna personer, 18 år och äldre (med undantag för hemmavarande gymnasie studerande 18-20 år som omfattas av föräldrarnas försörjningskyldighet)

- Otillräcklig etableringsersättning
- Väntar på etableringsersättning

Under detta försörjningshinder registreras en person som är arbetslös, bedöms vara arbetsför och står till arbetsmarknadens förfogande. Utgångspunkten är att personen i princip kan börja arbeta omgående, d.v.s. det ska inte finnas andra betydande svårigheter som personen måste komma tillrätta med innan ett arbete kan bli aktuellt. Personen är inskriven på arbetsförmedlingen. (Se också *Arbetshinder, social skäl*)

Här registreras:

- En person som har arbetsförmåga på hel- eller deltid, står till arbetsmarknadens förfogande och aktivt söker arbete.⁵
- En person som har arbetsförmåga på hel- eller deltid och som deltar i någon form av arbetsmarknadsinriktade insatser (i statlig eller kommunal regi) med syfte att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden.
- En person som har sommaruppehåll från sina studier och sökt feriearbete utan att ha fått något sådant.

Med *Otillräcklig/Väntar på/ Ingen ersättning* avses ersättning form av arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning och etableringsersättning.⁶

Sjukskriven med läkarintyg

- Sjukskriven med läkarintyg, otillräcklig sjukpenning
- Sjukskriven med läkarintyg, väntar på sjukpenning
- Sjukskriven med läkarintyg, ingen sjukpenning

Här registreras en person som är sjukskriven, det vill säga har ett läkarintyg eller motsvarande. Här registreras alltså även en person som har ett läkarutlåtande som styrker nedsatt arbetsförmåga eller oförmåga att delta i arbetsmarknadsinriktade aktiviteter på hel eller deltid.

Sjuk- och aktivitetsersättning

- Sjuk- eller aktivitetsersättning, otillräcklig ersättning
- Sjuk- eller aktivitetsersättning, väntar på ersättning
- Ingen etableringsersättning (prestationsförmåga <25%)

Här registreras en person som *har fått beslut* om att sjuk- eller aktivitetsersättning beviljats, med relevant tillägg, dvs. ”otillräcklig” eller ”väntar”.

Observera att en person som sökt och väntar på beslut om sjuk- eller aktivitetsersättning registreras under ”Sjukskriven med läkarintyg”.

Personer med av läkare styrkt varaktigt nedsatt arbetsförmåga som inte har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning registreras under ”Sjukskriven med läkarintyg, ingen sjukpenning”

⁵ Om kravet och innebörden av att stå till arbetsmarknadens förfogande: Se *Ekonomiskt bistånd. Handbok för socialtjänsten*, sid 87. Socialstyrelsen.

⁶ Se <http://www.arbetsformedlingen.se/> för mer information om ersättningsformer.

Styrkt varaktigt nedsatt arbetsförmåga innebär i detta sammanhang att en person är ”sjukskriven” för lång eller livslång framtid.

Försörjningshindret *Ingen etableringsersättning* (prestationsförmåga <25%) används vid sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan när en person är förhindrad att delta i etableringsinsats på minst 25 % av heltid och har därmed inte rätt till etableringsplan eller etableringsersättning.

Pensionär

- Otillräcklig pension/äldreförsörjningsstöd
- Väntar på pension/äldreförsörjningsstöd

Här registreras personer som är 65 år och äldre och som väntar på eller har otillräcklig pension/äldreförsörjningsstöd.

Arbetshinder, sociala skäl

Här registreras en person som för närvarande inte omedelbart står till arbetsmarknadens förfogande och som socialtjänsten bedömer ha nedsatt arbetsförmåga eller vars arbetsförmåga inte är klarlagd. Arbete kan bli aktuellt i framtiden men först efter utredning och social eller medicinsk rehabilitering etc. Det kan röra sig om en person som har eller är i behov av ytterligare insatser i form av exempelvis utredning av arbetsförmåga, arbetsträning, social eller medicinsk rehabilitering innan ett arbete kan bli aktuellt.

Det kan också avse en person som för närvarande är förhindrad att arbeta på grund av familjeskäl eller en ungdom 18-20 år där socialtjänsten övertagit föräldrarnas försörjningsansvar för att denne ska få möjlighet att avsluta sina gymnasiestudier.

Observera att en person som har läkarintyg eller läkarutlåtande som styrker nedsatt arbetsförmåga, ska registreras under ”*Sjukskriven med läkarintyg*”. En person som har sjuk- eller aktivitetsersättning registreras under *Sjuk- och aktivitetsersättning*. En person som i princip omgående kan börja arbeta ska registreras som *Arbetslös*.

Ensamkommande ungdom 18-20 år, gymnasiestuderande

Här avses ensamkommande ungdomar⁷ (18-20 år) som saknar föräldrar i landet och går i gymnasieskola eller motsvarande och inte är placerad i familjehem eller hem för vård eller boende med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Övriga ungdomar 18-20 år, som inte är hemmavarande, som går i gymnasieskolan och där socialtjänsten övertagit föräldrarnas försörjningsansvar registreras under *Arbetshinder, sociala skäl*.

Föräldraledig

- Föräldraledig, otillräcklig föräldrapenning
- Föräldraledig, väntar på föräldrapenning

---

⁷ 1 § femte stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., LMA

Här registreras en person som är föräldraledig och har otillräcklig inkomst av föräldrapenning eller väntar på utbetalning av föräldrapenning. Avser även nyanlända flyktingar som är föräldralediga under sin period för etableringssättning.

Saknar barnomsorg

Detta försörjningshinder avser en person som sökt och väntar på barnomsorgsplats.

Arbetar deltid, ofrivilligt

- Arbetar deltid ofrivilligt, otillräcklig inkomst
- Arbetar deltid ofrivilligt, väntar på inkomst

Här registreras en person som ofrivilligt arbetar deltid och samtidigt söker heltidsarbete.

Arbetar heltid

- Arbetar heltid, otillräcklig inkomst
- Arbetar heltid, väntar på inkomst

Detta försörjningshinder gäller en person som har heltidsarbete, men där hushållets samlade inkomst ligger under nivån för försörjningsstöd. Som exempel kan nämnas ett hushåll som beviljats ekonomiskt bistånd på grund av en stor försörjningsbörda, där den ena personen i hushållet är heltidsarbetande och den andra personen är arbetslös. I det givna exemplet registreras parterna under olika försörjningshinder, den ena under *Arbetar, heltid/Otillräcklig inkomst* och den andra under *Arbetslös*.

Utan försörjningshinder

Här registreras en person med inkomst som överstiger nivån för försörjningsstöd men som får *tillfälligt* bistånd till livsföringen i övrigt (t.ex. tandvård, glasögon, hemutrustning) eller begränsad hjälp (exempelvis p.g.a. en akut nödsituation eller utsatthet för våld eller annat brott). Även dödsbon, där socialtjänsten beviljat bistånd till begravningskostnad, registreras här.

Anvisning för registrering av kommunala arbetsmarknadsinsatser

Kommunala arbetsmarknadsinsatser

De kommunala arbetsmarknadsinsatserna anger de insatser som den sökande eller den medsökande deltagit i under en månad då de fått ekonomiskt bistånd.

Med kommunala arbetsmarknadsinsatser avses den eller de stödinsatser i form av praktik eller annan kompetenshögjande verksamhet som socialnämnden ger till den enskilde, oavsett om det har skett i kommunens egen regi eller genom upphandling av annan utförare. Hit räknas även insatser som kommunen helt eller delvis finansierar t.ex. i samverkansprojekt med andra aktörer. Syftet med insatserna är att hjälpa den enskilde att, utifrån sina förutsättningar, förberedas för ett inträde på arbetsmarknaden. Målgruppen för kommunala arbetsmarknadsinsatser är primärt arbetslösa personer med arbetsförmåga på hel- eller deltid, dvs. personer som registreras med försörjningshinder Arbetslös.

Till kommunala arbetsmarknadsinsatser räknas inte behandlingsinsatser, medicinska rehabiliteringsåtgärder, utbildning⁸ etc.

Uppgifter ska dock även lämnas om biståndsmottagare som inte har deltagit i någon insats. Orsaken kan vara att det inte är aktuellt med någon kommunal arbetsmarknadsinsats eller att någon sådan inte finns.⁹

Registrering görs enligt följande:

- Insats registreras för sökande samt eventuell medsökande, 18-64 år, för den månad som utbetalningen av ekonomiskt bistånd avsett. Insatsens varaktighet är oväsentlig i detta sammanhang, avgörande är *att* insats förekommit.
- Om en biståndsmottagare har deltagit i flera insatser under en och samma månad ska samtliga dessa insatser registreras.
- Om en biståndsmottagare inte har deltagit i någon insats under en biståndsmånad registreras alternativet Ej aktuellt.
- Vid samverkan med Arbetsförmedlingen (AF), där kommunen helt eller delvis finansierar en insats, registreras insatsen om den ges till en person som har försörjningsstöd (helt eller kompletterande till t.ex. A-kassa). Om en person med försörjningsstöd får en arbetsmarknadsinsats som enbart AF ansvarar för (dvs. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program) ska denna insats inte registreras, utan då registreras Ej aktuellt.

---

⁸ Till utbildning räknas exempelvis kommunala vuxenstudier och SFI, jmf. Kurs ovan.

⁹ Se Ej aktuellt på sid 17

Arbetsförberedande insatser (kartläggning och träning)

Insats i form av kartläggning av en persons förutsättningar att kunna arbeta. Kartläggningen kan bl.a. handla om att bedöma om en person kan ta anvisningar, hålla tider och ingå i en arbetsgemenskap. Personen ges även möjlighet att träna sin fysiska, psykiska eller sociala funktions- och arbetsförmåga i syfte att kunna arbeta.

Arbetspraktik

Insats som ger personen möjlighet att hos en arbetsgivare visa upp sina kunskaper och erfarenheter för att öka möjligheterna till anställning på arbetsmarknaden. Praktik är även praktisk övning i ett yrke och ett sätt att skaffa sig referenser. Här avses arbetspraktik som ges hos privat eller offentlig arbetsgivare.

Jobsökaraktivitet

Insats som ger personen ett konkret stöd, exempelvis i form av att skriva meritförteckning och jobbansökan, att kontakta arbetsgivare, att träna på att söka arbete och öva inför en anställningsintervju.

Kurs

Insats med ett tydligt syfte att leda till ett jobb, t.ex. orienterande kurs, körkortsteori, datakurs m.m. Hit räknas även språkkurs, t.ex. yrkessvenska, kommunikationssvenska, men inte generellt inriktade SFI-studier. Kurs innefattar inte studiemedelsberättigad utbildning.

Studie- och yrkesvägledning

Insats i form av information och kunskap som syftar till att ge den enskilde underlag för beslut.

Övriga kommunala arbetsmarknadsinsatser

Detta alternativ används vid andra insatser i form av praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som inte passar in i ovan angivna insatser. Observera att en kommunal arbetsmarknadsinsats är en insats som har fokus på arbete och riktar sig till arbetslösa och arbetsföra personer som har behov av försörjningsstöd. Med kommunala arbetsmarknadsinsatser avses *inte* behandlingsinsatser, medicinska rehabiliteringsåtgärder, utbildning¹⁰ etc.

Ej aktuellt

Detta alternativ används när det inte är aktuellt eller relevant med kommunala arbetsmarknadsinsatser i form av praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet. Detta kan exempelvis bero på att den enskilde inte har behov av kommunal arbetsmarknadsinsats eller deltar i arbetsmarknadsinsats som Arbetsförmedlingen ansvarar för.

---

¹⁰ Till utbildning räknas exempelvis kommunala vuxenstudier och SFI, jmf. Kurs

Anvisning för registrering av ändamål

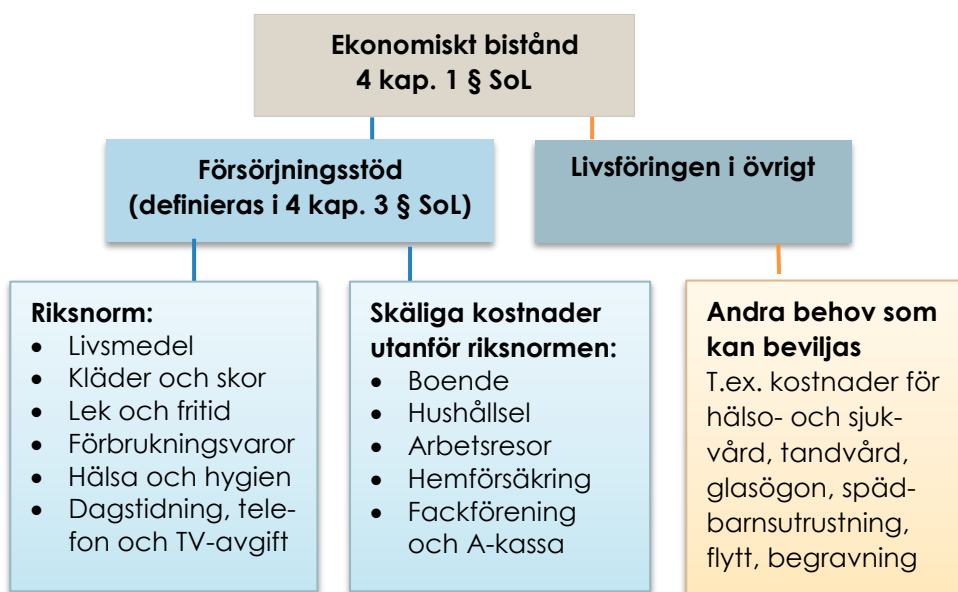
Ändamål registreras på hushållsnivå

Ändamålet anger vilket eller vilka behov en utbetalning tillgodoser avseende en viss månad.

Indelningsgrunden för registrering av uppgifter om ändamål följer av 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Där anges förutsättningarna för rätt till försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd för livsföringen i övrigt. Vägledande för Socialstyrelsens val av vilka poster som bör anges under livsföringen i övrigt har varit följande. Antingen motsvarar posterna stora belopp eller också är de intressanta av andra skäl, t.ex. för att belysa levnadsförhållandena för personer med ekonomiskt bistånd. Utöver de uppgifter som ingår i den nationella insamlingen, har kommunerna möjlighet att utforma uppföljning på lokal nivå efter respektive kommuns behov. Detta kan exempelvis innebära en mer detaljerad postuppdelning av livsföringen i övrigt.

Registreringen av ändamål görs på hushållsnivå eftersom biståndsbehovet baseras på hushållets samlade ekonomiska situation. En utbetalning kan innehålla flera ändamål och då ska samtliga ändamål med det utbetalade biståndet registreras.

Insamling av uppgifter till nationell statistik avser utbetalt bruttobelopp av ekonomiskt bistånd. Därmed inrapporteras inte eventuella återbetalningar. Bistånd för vård- och behandlingsinsatser redovisas inte som ekonomiskt bistånd. Skissen nedan redogör för vad som ingår i begreppet ekonomiskt bistånd. Biståndet ges enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Försörjningsstöd

Försörjningsstöd¹¹ är uppdelat i en riksnorm och i en del som avser rätt till bistånd för skäligen kostnader för ett antal regelbundet återkommande behovsposter. Riksnormen¹² fastställs varje år av regeringen. Beloppet ska åter spegla en skälig konsumtionsnivå och täcka ett antal personliga och hushållsgemensamma kostnader. Till detta tillkommer skäliga kostnader för boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring, fackförening och A-kassa.

Försörjningsstöd inrapporteras för avseendemånad. Försörjningsstöd ska redovisas med ett totalbelopp för den månad som biståndet avser. Det innebär att försörjningsstöd som avser t.ex. september månad, ska inrapporteras för september – även om utbetalning skett i augusti.

Hushållets egna inkomster ska alltid avräknas mot försörjningsstödet.

Exempel: Hushållet ansöker om bistånd till försörjningsstöd (10 000 kr) och till tandvård (1 500 kr). Hushållet har 2 500 kr i egna inkomster. Hushållet beviljas 7 500 kr (10 000–2 500) för ändamålet försörjningsstöd och 1 500 kr för ändamålet tandvård.

Om en utbetalning gjorts för tillfälligt boende, exempelvis hotell, vandrarhem, härbärge eller husvagn, anges detta som ett särskilt belopp i anslutning till försörjningsstödet.

Livsföringen i övrigt

Med begreppet livsföring i övrigt¹³ avses alla de olika behov som den enskilde kan ha för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå och som inte omfattas av försörjningsstödet. Här avses mer tillfälliga eller sällan förekommande behov. Notera att de kostnader man normalt har för att försörja barn, som man har gemensam vårdnad om, registreras under försörjningsstöd.

I den nationella insamlingen registreras följande ändamål.

Ändamål	Kommentar
Hälsa- och Sjukvård	Avser ekonomiskt bistånd, till skäliga kostnader för hälso- och sjukvård inom högkostnadsskyddet, som är medicinskt påkallad enligt hälso- och sjukvårdslagen (1982:763). Här ingår även skäliga kostnader för bl.a. hjälpmedel och förbrukningsmaterial som förskrivits av behörig hälso- och sjukvårdspersonal, förskrivna läkemedel som omfattas av lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m., resor som är nödvändiga för att vården ska kunna genomföras eller för att hämta ut förskrivna läkemedel, hjälpmedel och förbrukningsmaterial.
Tandvård	Avser ekonomiskt bistånd till nödvändig tandvård, inklusive förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning.
Elskuld	Avser ekonomiskt bistånd till elskuld. Observera att löpande elkostnad ingår i försörjningsstöd och ska inte registreras här.
Hyresskuld	Avser ekonomiskt bistånd till hyresskuld. Observera att löpande hyreskostnad ingår i försörjningsstöd och ska inte registreras här.
Övriga skulder	Avser ekonomiskt bistånd till alla övriga skulder som socialnämnden i enskilda fall beviljar bistånd för.

¹¹ Se även Handboken för ekonomiskt bistånd, <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer/2013/2013-12-31>

¹² Mer information finns på http://www.socialstyrelsen.se/ekonomiskt_bistand/riksnormen.

¹³ Se även Handboken för ekonomiskt bistånd, <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer/2013/2013-12-31>

Ändamål	Kommentar
Annat	Avser ekonomiskt bistånd till kostnad för annat än ovan nämnda alternativ. Det kan exempelvis röra sig om glasögon, hemutrustning, spädbarnsutrustning, flyttkostnad, umgängesresor, rekreation, begravning, avgifter för kommunal service eller ansöknings- och förmedlingsavgifter.

Livsföringen i övrigt inrapporteras för avseendemånad
Bistånd till livsföringen i övrigt ska redovisas med ett totalbelopp per ändamål för den månad biståndet avser.

Uppgifter gällande livsföring i övrigt registreras på den månad då hushållet behöver pengarna för att betala räkningen.

Om storleken på ett belopp för något av de ändamål som hör till livsföringen i övrigt inte kan anges av någon anledning, lämnas fältet för beloppet tomt. I detta fall är det ändå möjligt att uppge **att** ett belopp har utbetalats genom att ange en etta (1) i fältet för om belopp betalats ut eller ej, för det ändamål det är frågan om.

Anvisning för registrering av avslutsorsaker

Avslutsorsaker

Avslutsorsaken anger den direkta orsaken till att ett hushåll inte längre anses vara i behov av ekonomiskt bistånd och ska registreras både för hushållet och för de försörjningspliktiga sökande personer som utgör hushållet.

Uppgifterna om avslutsorsak ska lämnas för sökande och eventuellt medsökande samt för hushållet som helhet när ekonomiskt bistånd avslutas. Om individerna har olika avslutsorsaker ska socialtjänsten ange den huvudsakliga orsaken till att hushållet som helhet inte längre får ekonomiskt bistånd. Vid inrapportering ska avslutsorsaken anges för den sista månad som det ekonomiska biståndet avsett.

Arbete

Under denna avslutsorsak registreras en person som har fått en anställning och erhåller lön vilket leder till att hushåll inte längre behöver ekonomiskt bistånd. Här ingår även anställningar med eller utan anställningsstöd samt offentligt skyddad anställning (OSA). Om ett hushåll avslutats på grund av att den ena personen/parten fått arbete, som innebär att hushållet blir självförsörjande, registreras den andra personen/parten, vars situation är oförändrad, under avslutsorsaken *Ändrad familjesituation*.

Studier

Här registreras en person som har påbörjat en studiemedelsberättigad utbildning vilket leder till att hushållet inte längre behöver ekonomiskt bistånd. Om ett hushåll avslutats på grund av att den ena personen/parten börjat studera, som innebär att hushållet blir självförsörjande, registreras den andra personen, vars situation är oförändrad, under avslutsorsaken *Ändrad familjesituation*.

Pension

Här avses en person som har erhållit pension (exempelvis allmän pension, tjänstepension) eller har beviljats äldreförsörjningsstöd, bostadstillägg för pensionärer eller särskilt bostadstillägg för pensionärer.

Om ett hushåll avslutats på grund av att den ena personen/parten fått pension, som innebär att hushållet blir självförsörjande, registreras den andra personen, vars situation är oförändrad, under avslutsorsaken *Ändrad familjesituation*.

Ersättning p.g.a. arbetslöshet

Under denna avslutsorsak registreras en person som har beviljats ersättning från offentlig arbetslöshetsförsäkring (t.ex. A-kassa och Alfa-kassa), aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning m.m.

Om ett hushåll avslutats på grund av att den ena personen/parten fått ersättning p.g.a. arbetslöshet, som innebär att hushållet blir självförsörjande, registreras den andra personen, vars situation är oförändrad, under avslutsorsaken *Ändrad familjesituation*.

Annan ersättning/bidrag

Här avses att personen beviljats ersättning/bidrag vilket leder till att hushållet inte längre behöver ekonomiskt bistånd. Det kan exempelvis gälla sjukersättning, aktivitetsersättning, sjukpenning, bostadsbidrag, barnbidrag, flerbarnstillägg, underhållsstöd, vårdbidrag och närståendepenning.

Om ett hushåll avslutats på grund av att den ena personen/parten fått annan ersättning/ bidrag, som innebär att hushållet blir självförsörjande, registreras den andra personen, vars situation är oförändrad, under avslutsorsaken *Ändrad familjesituation*.

Flyttat

Här registreras en person som har flyttat från kommunen/stadsdelen.

Ändrad familjesituation

- Här avses att personens familjesituation har förändrats vilket leder till att hushållet inte längre behöver ekonomiskt bistånd. Det kan t.ex. handla om skilsmässa/separation, giftermål/sammanflyttning eller att barnen flyttar hemifrån.
- Här avses även när hushållet blir självförsörjande p.g.a. att maken/makan/partnern/sambon exempelvis börjar arbeta.
- Denna avslutsorsak anges även när behovet av ekonomiskt bistånd upphör p.g.a. att någon person i hushållet avlider.

Annan orsak

Används endast i de fall då övriga alternativ inte är tillämpliga. Här avses exempelvis

- att kommunen tillfälligt avslutar ett biståndsärende av administrativa skäl (behovet av ekonomiskt bistånd kan dock kvarstå i praktiken). Ett exempel är i samband med en separation där två nya hushåll behöver läggas upp.
- att personen inte fullföljer ansökan, börjar avtjäna ett fängelsestraff, får inkomst via tipsvinst, arv eller försäkring (olycksfallsförsäkring, livförsäkring etc.) vilket leder till att hushållet inte längre behöver ekonomiskt bistånd.
- att personen har inkomst som överstiger nivån på försörjningsstöd men får tillfälligt bistånd för livsföringen i övrigt (t.ex. tandvård, glasögon, hemutrustning). Det kan även vara begränsad hjälp, exempelvis p.g.a. en akut nödsituation eller då personen utsatts för våld eller annat brott.
- Annan avslutsorsak används även efter utbetalning av begravningskostnad.

Ej avhörd

Här avses att personen upphör att ansöka om bistånd och kommunen saknar information om orsaken.

Bedömning av avslutsorsak för hushållet som helhet

- Om ett hushåll består av en vuxen person blir avslutsorsaken för individen och hushållet samma.
- Om ett hushåll består av två vuxna personer ska avslutsorsak anges för båda. Om individerna har olika avslutsorsaker ska den huvudsakliga orsaken till att hushållet som helhet inte längre får ekonomiskt bistånd anges.
- Om en person har fått inkomster, t.ex. genom arbete, och den andra personens situation är oförändrad blir orsaken till att hushållet avslutas ”Arbete”.
- Om båda individerna har fått inkomster, men av olika slag, vilket innebär olika avslutsorsaker för individerna, ska den avslutsorsak som är mest betydande för att hushållet kan avslutas anges.

Bilaga 1 – Sammanfattande beskrivning av försörjningshinder, ändamål, kommunala arbetsmarknadsinsatser och avslutsorsaker

Försörjningshinder

Arbetslös

- Otillräcklig ersättning/stöd
- Väntar på ersättning/stöd
- Ingen ersättning/stöd
- Otillräcklig etableringsersättning
- Väntar på etableringsersättning

Sjukskriven med läkarintyg

- Sjukskriven med läkarintyg, otillräcklig sjukpenning
- Sjukskriven med läkarintyg, väntar på sjukpenning
- Sjukskriven med läkarintyg, ingen sjukpenning

Sjuk- och aktivitetsersättning

- otillräcklig ersättning
- Sjuk- eller aktivitetsersättning, väntar på ersättning
- Ingen etableringsersättning (prestationsförmåga <25%)

Pensionär

- Otillräcklig pension/äldreförsörjningsstöd
- Väntar på pension/äldreförsörjningsstöd

Arbetshinder, sociala skäl

Ensamkommande ungdom ¹⁴ (18–20 år, gymnasiestuderande)

Föräldraledig

- Föräldraledig, otillräcklig föräldrapenning
- Föräldraledig, väntar på föräldrapenning

---

¹⁴ Enligt 20 § förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar.

Saknar barnomsorg

Arbetar deltid, ofrivilligt

- Arbetar deltid ofrivilligt, otillräcklig inkomst
- Arbetar deltid ofrivilligt, väntar på inkomst

Arbetar heltid

- Arbetar heltid, otillräcklig inkomst
- Arbetar heltid, väntar på inkomst

Utan försörjningshinder

Ändamål

Försörjningsstöd

Livsföringen i övrigt

- Hälso- och sjukvård
- Tandvård
- Elskulder
- Hyresskulder
- Övriga skulder
- Annat

Kommunala arbetsmarknadsinsatser

- Arbetsförberedande insatser
- Arbetspraktik
- Jobsökaraktivitet
- Kurs
- Studie- och yrkesvägledning
- Övriga kommunala arbetsmarknadsinsatser
- Ej aktuellt med kommunala arbetsmarknadsinsatser

Avslutsorsaker

- Arbete
- Studier
- Pension
- Ersättning på grund av arbetslöshet
- Annan ersättning/bidrag
- Flyttat
- Ändrad familjesituation
- Annan orsak
- Ej avhörd

Bilaga 2 – Frågor och svar om registreringen

Nedan följer några exempel på frågor och svar om registrering av försörjningshinder, ändamålet med det ekonomiska biståndet, kommunala arbetsmarknadsinsatser och avslutsorsaker.

Innehåll

Försörjningshinder

1. Hur registrerar man försörjningshindren i hushåll med två vuxna?
2. Hur registreras en extra utbetalning eller fler under en och samma månad?
3. Hur registreras en person som deltar i någon form av arbetsmarknadsinriktade aktiviteter med syfte att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden?
4. Hur registreras en biståndsmottagare som inte står till arbetsmarknadens förfogande?
5. Hur registreras en biståndsmottagare som saknar läkarintyg eller ett skriftligt läkarutlåtande som styrker nedsatt arbetsförmåga?
6. Hur registreras en biståndsmottagare med nedsatt arbetsförmåga som är styrkt av läkare?
7. Hur registreras en biståndsmottagare med heltidsarbete?
8. Hur registreras biståndsmottagare som normalt kan klara sin egen och sin familjs försörjning?

Ändamål – hushållsnivå

9. Hur registreras ”Matpengar”?
10. Vad menas med avseendemånad?

Kommunala arbetsmarknadsinsatser

11. Hur registreras en person som deltagit i mer än en kommunal arbetsmarknadsinsats under en och samma månad?
12. Vilka ska registreras under alternativet arbetsmarknadsinsats ”Ej aktuellt”?

Avslutsorsaker

13. Om både sökanden och medsökanden får inkomster av olika orsaker – vilken avslutsorsak ska man välja för hushållet som helhet?
14. Om bara den ena personen har fått inkomst som gör att hushållet blir självförsörjande - vilken avslutsorsak ska man välja för den andra personen och för hushållet som helhet?
15. Hur registreras hushållet om en eller båda sökande avlider?

Försörjningshinder

1. Hur registrerar man försörjningshindren i hushåll med två vuxna?

Registreringen av försörjningshinder görs på individnivå och ska göras för båda vuxna i ett hushåll som beviljas ekonomiskt bistånd. Det betyder att olika försörjningshinder kan förekomma i ett och samma hushåll.

Exempel 1

Familjen A består av en man, en kvinna och tre minderåriga barn. Mannen har ett heltidsarbete som vaktmästare och kvinnan är arbetslös och söker arbete genom Arbetsförmedlingen. Kvinnan har ingen ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Familjens samlade inkomst ligger under nivån för försörjningsstödet.

Mannen registreras ”Arbetar heltid, - otillräcklig inkomst”. Kvinnan registreras under ”Arbetslös, - ingen ersättning/stöd”.

Kommentar: Mannen är sannolikt självförsörjande för egen del men inte för hushållet som helhet, dvs. mannen är trots heltidsarbete förhindrad att försörja sig själv och sin familj.

Exempel 2

Hushållet C består av ett gift par med två barn samt kvinnans 22-åriga syster. Kvinnan är sjukskriven med läkarintyg och väntar på utbetalning av sjukpenning, mannen arbetar deltid och söker heltidsarbete och systemen är arbetssökande och inskriven hos Arbetsförmedlingen.

Kvinnan registreras ”Sjukskriven med läkarintyg, – väntar på sjukpenning”. Mannen registreras ”Arbetar deltid, ofrivilligt, - otillräcklig inkomst”.

Kommentar: Systemen ingår inte i den ekonomiska enheten utan utgör ett eget hushåll.

2. Hur registreras en extra utbetalning eller fler under en och samma månad?

Om en person, av olika skäl, har fått ekonomiskt bistånd två eller flera gånger under en och samma månad är det enbart det först registrerade försörjningshindret under månaden som ska rapporteras till den officiella statistiken.

Exempel 1

En ensamstående arbetslös kvinna D med ett barn har i slutet av mars beviljats försörjningsstöd för april månad. Beslutet registrerades med försörjningshindret Arbetslös - ingen ersättning. Den 10 april tar D kontakt med sin handläggare och ansöker om ytterligare bistånd eftersom hon blivit bestulen på sin plånbok. Efter en nödprövning beviljas hon matpengar i 10 dagar i avvaktan nästa utbetalning som hon kommer att få.

Beslutet registreras fortfarande med försörjningshindret ”Arbetslös, - ingen ersättning/stöd”.

Kommentar: Även om man teoretiskt skulle kunna betrakta kvinnans behov av försörjning som tillgodosett avseende den månad hon beviljats försörjningsstöd för, kvarstår det grundläggande försörjningshindret vid en tillfällig eller en extra utbetalning under en och samma månad.

Exempel 2

En ensamstående man E har beviljats försörjningsstöd för oktober som arbetslös med otillräcklig ersättning. I mitten av oktober tar han kontakt med sin handläggare och ansöker om bistånd till kostnader för läkarvård och medicin. Han visar samtidigt upp ett läkarintyg där det framgår att han är sjukskriven från och med nu och sju veckor framåt. Han beviljas bistånd till ändamålet ”Hälso- och sjukvård”.

Beslutet registreras fortfarande med försörjningshindret ”Arbetslös, - otillräcklig ersättning/stöd”.

Kommentar: Även om mannen har fått ett nytt försörjningshinder i samband med den extra utbetalningen, kvarstår det grundläggande försörjningshindret vid en tillfällig eller en extra utbetalning under en och samma månad. Vid en eventuell ansökan om försörjningsstöd för nästkommande månad registreras beslutet med det nya försörjningshindret ”Sjukskriven med läkarintyg” med relevant tillägg.

3. Hur registreras en person som deltar i någon form av arbetsmarknadsinriktade aktiviteter med syfte att förbättra sina möjligheter på arbetsmarknaden?

Exempel 1

F är en kvinna med låg utbildning som är arbetslös och bedöms vara arbetsför. Hon söker aktivt arbete. Eftersom det var några år sedan hon arbetade känner hon sig osäker på vad hon klarar av. Hon deltar i en arbetsträningsverksamhet för att ta reda på vad hon klarar av och för att komma in i de dagliga rutinerna. Hon har inga andra betydande svårigheter.

Försörjningshindret registreras ”Arbetslös, - ingen ersättning/stöd”.

Kommentar: Även om F har behov av att stärka sina möjligheter på arbetsmarknaden är utgångspunkten att en person, som i princip omgående kan börja arbeta, ska registreras under ”Arbetslös”.

Exempel 2

G är 19 år och har avbrutit sina gymnasiestudier och har därefter varit arbetslös. Under en period har han varit inskriven vid kommunens arbetsmarknadsenhet och har nu påbörjat en kommunal arbetspraktik.

Försörjningshindret registreras ”Arbetslös, - ingen ersättning/stöd”.

Exempel 3

H är 40 år och har varit arbetslös en längre tid. Han är inskriven vid Arbetsförmedlingen och deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får därmed aktivitetsstöd. H har nu fått ett anpassat arbete där han samtidigt har stöd av en arbetspsykolog. Planeringen är att H ska kunna hitta ett arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Försörjningshindret registreras ”Arbetslös, – otillräcklig ersättning/stöd”.

4. Hur registreras en biståndsmottagare som inte står till arbetsmarknadens förfogande?

Exempel 1

I har varit arbetslös och sjukskriven i perioder under de senaste fem åren. Han har haft en del tillfälliga jobb men sammantaget har han bara arbetat i fem månader under dessa år. I har haft sporadisk kontakt med socialtjänsten. Arbetsförmedlingen anser inte att han står till arbetsmarknadens förfogande och har hänvisat honom till socialtjänsten. Socialtjänsten bedömer att det är oklart vilken arbetsförmåga I har. Planeringen är att genomföra en utredning för att bedöma om I har andra svårigheter som han måste komma tillrätta med innan ett arbete kan bli aktuellt.

Försörjningshindret registreras ”Arbetshinder, sociala skäl”.

Kommentar: En person som för närvarande inte omedelbart står till arbetsmarknadens förfogande och som socialtjänsten bedömer har nedsatt arbetsförmåga eller vars arbetsförmåga inte är klarlagd, registreras under ”Arbetshinder, sociala skäl”. Arbete kan bli aktuellt i framtiden men först efter förberedande insatser.

5. Hur registreras en biståndsmottagare som saknar läkarintyg eller ett skriftligt läkarutlåtande som styrker nedsatt arbetsförmåga?

Exempel 1

J är 35 år och ensamstående. Han har ofullständiga betyg från gymnasiet och har därefter haft kortare anställningar i olika branscher. Under de senaste åtta månaderna har J varit sjukskriven p.g.a. ryggproblem och i perioder för depression. Den senaste sjukskrivningsperioden gick ut för ett par veckor sedan. J väntar på tid för återbesök hos läkare vid den öppna psykiatriska mottagningen. J får ingen sjukpenning eftersom han är nollplacerad hos Försäkringskassan (dvs. saknar sjukpenninggrundande inkomst).

Försörjningshindret registreras ”Arbetshinder, sociala skäl”.

Kommentar: Den som saknar läkarintyg eller ett skriftligt läkarutlåtande som styrker nedsatt arbetsförmåga men som av socialtjänsten bedöms att inte

kunna vara aktivt arbetssökande, ska registreras under ”Arbetshinder, sociala skäl”.

6. Hur registreras en biståndsmottagare med nedsatt arbetsförmåga som är styrkt av läkare?

Exempel 1

K är en 45-årig man som nyligen kom till Sverige som flykting. Läkare har bedömt att K har nedsatt fysisk och psykisk prestationsförmåga och inte kan delta i etableringsinsatser på minst 25 % av heltid.

Mannen registreras under ”Ingen etableringsersättning (prestationsförmåga >25%)”

Kommentar: En nyanländ flykting som p.g.a. sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är förhindrade att delta i etableringsinsatser på minst 25 procent av heltid, har inte rätt till etableringsplan och etableringsersättning.

Exempel 2

L är långtidssjukskriven och saknar sjukpenning. Hennes läkare bedömer dock att hon har börjat tillfriskna och att hon ska kunna ställa sig till arbetsmarknadens förfogande inom ett par månader.

Kvinnan registreras under ”Sjukskriven med läkarintyg, – ingen sjukpenning”.

Exempel 3

N har varit sjukskriven de senaste åren för både fysiska och psykiska problem och Försäkringskassan har beslutat att han har rätt till sjukersättning men den första utbetalningen dröjer.

Mannen registreras ”Sjuk- eller aktivitetsersättning, – väntar på ersättning”.

Exempel 4

U är en man som har varit långtidssjukskriven och saknar sjukpenning. Han har ansökt om sjukersättning och väntar på att få ett beslut från Försäkringskassan.

Mannen registreras under ”Sjukskriven med läkarintyg, – ingen sjukpenning”.

7. Hur registreras en biståndsmottagare med heltidsarbete?

Exempel 1

O har ett heltidsarbete och får en lön som kan försörja hela familjen. Sambon A arbetar deltid. Totalt ligger dock familjens samlade inkomst knappt över nivån på försörjningsstöd och de ansöker ibland om bistånd till livsföringen i övrigt bland annat tandvårdskostnader.

Både O och A ska registreras under ”Utan försörjningshinder”.

Exempel 2

P har ett heltidsarbete och sambon B arbetar deltid. Familjens samlade inkomst ligger knappt under nivån för försörjningsstöd och de behöver kompletterande försörjningsstöd.

P registreras ”Arbetar heltid, – otillräcklig inkomst”. B registreras under ”Arbetar deltid ofrivilligt, – otillräcklig inkomst”.

Kommentar: Utgångspunkten för om hushållet kan anses vara självförsörjande är om hushållets totala inkomster ligger över nivån för försörjningsstöd. I exempel 1 kan A försörja sig och sin familj på sin heltidslön, men familjen behöver ibland bistånd till en tillfällig kostnad utöver försörjningsstödet, dvs. till livsföringen i övrigt. I exempel 2 räcker inte P inkomst för att försörja hushållet som helhet, dvs. P är, trots heltidsarbete, förhindrad att försörja sig själv och sin familj.

8. Hur registreras biståndsmottagare som normalt kan klara sin egen och sin familjs försörjning?

En biståndsmottagare som tillfälligt beviljats ekonomiskt bistånd, trots att hushållet har en samlad inkomst som ligger i nivå med eller över nivån på försörjningsstödet, registreras under Utan försörjningshinder. I hushåll med två vuxna (gifta/sammanboende) registreras båda under detta försörjningshinder.

Exempel 1

Familjen R består av en man som arbetar heltid och en kvinna som är arbetslös utan ersättning från Arbetsförmedlingen. Hushållets samlade inkomst ligger ändå över nivån för försörjningsstödet. Hushållet har en omfattande elskuld och bedömningen har gjorts att det finns särskilda skäl för att bevilja bistånd till denna skuld.

Både mannen och kvinnan registreras under ”Utan försörjningshinder”.

Kommentar: Även om kvinnan är arbetslös är detta inte ett försörjningshinder i hennes fall, eftersom hushållet som helhet har inkomster över försörjningsstödsnivån.

Exempel 2

S har blivit rånad och misshandlad. Han blev vid detta tillfälle av med de pengar han hade kvar av sin lön. S har ett heltidsarbete och väntar lön först om en vecka. Socialnämnden bedömer att det är fråga om en akut nödsituation och beslutar att bevilja mannen bistånd.

Försörjningshindret registreras ”Utan försörjningshinder”.

Exempel 3

T är en äldre kvinna som har en pension som ligger strax över nivån för försörjningsstödet och klarar normalt sin försörjning. Hon är dock i behov av akut tandvård och beviljas bistånd till denna utgift.

Försörjningshindret registreras ”Utan försörjningshinder”.

Ändamål – hushållsnivå

9. Hur registreras ”Matpengar”?

Om bedömningen gjorts att en person befinner sig i en akut nödsituation och därför beviljas matpengar, registreras detta som försörjningsstöd. Detta gäller oavsett om personen redan fått försörjningsstöd för samma månad.

10. Vad menas med avseendemånad?

De uppgifter som samlas in om ekonomiskt bistånd gäller för den månad som biståndet avser.

Exempel 1

Ett försörjningsstödsbelopp som exempelvis betalats ut i slutet av augusti men som avser försörjningen under september månad ska redovisas för september månad, dvs. inte den månad som utbetalningen görs.

Exempel 2

Om försörjningsstödet regelbundet handläggs med bruten månad, exempelvis löper från den 15/8–14/9 eller 18/8–17/9, utgör september lämpligen avseendemånaden. Utgångspunkten kan lämpligen vara vilken månads hyra försörjningsstödet avser att täcka.

Exempel 3

I slutet av maj handläggs en familjs ansökan om ekonomiskt bistånd. Förutom hyra för juni och vissa andra utgifter har familjen också en elräkning för perioden februari-april med förfalldatum 31/5 samt en tandvårdsräkning med förfalldatum den 27/5.

- **Försörjningsstöd**

Försörjningsstöd beräknas avseende juni månad. Hyran och elräkningen är poster som ingår i, och registreras som, försörjningsstöd. Elräkningen räknas alltså in i försörjningsstödet i samband med att familjen fått räkningen, dvs. i det här fallet räknas den in i försörjningsstödet avseende juni.

- **Livsföringen i övrigt**

Gällande tandvårdsräkningen beviljades kvinnan bistånd till tandvård redan i februari och behandlingen utfördes därefter under mars och april. Tandvård tillhör kostnader för livsföringen i övrigt. Avseendemånaden är då den månad familjen behöver pengarna för att betala räkningen, dvs. i det här fallet i maj.

Kommunala arbetsmarknadsinsatser

11. Hur registreras en person som deltagit i mer än en kommunal arbetsmarknadsinsats under en och samma månad?

Samtliga insatser som sökanden deltagit eller närvarat i under den aktuella månaden ska registreras.

12. Vilka ska registreras under alternativet arbetsmarknadsinsats "Ej aktuellt"?

Ej aktuellt används om kommunen erbjuder insatser, men det inte är aktuellt för den sökande med någon av dessa insatser. Det kan exempelvis vara på grund av att personen inte har behov av någon kommunal arbetsmarknadsinsats eller deltar i arbetsmarknadsinsats som arbetsförmedlingen ansvarar för. Det kan även vara på grund av att sökanden är sjuk eller har arbetshinder av sociala skäl.

Avslutsorsaker-individ och hushållsnivå

13. Om både sökanden och medsökanden får inkomster av olika orsaker – vilken avslutsorsak ska man välja för hushållet som helhet?

Man ska välja den orsak som bedöms ha störst betydelse för att hushållet blivit självförsörjande.

Exempel

Om den ena har fått heltidsarbete och den andra har fått föräldrapenning på garantinivå väljs *Arbete* som avslutsorsak för hushållet.

14. Om bara den ena personen har fått inkomst som gör att hushållet blir självförsörjande - vilken avslutsorsak ska man välja för den andra personen och för hushållet som helhet?

Om ett hushåll avslutats på grund av att den ena personen exempelvis fått arbete registreras den andra personen, vars situation är oförändrad, under avslutsorsaken *Ändrad familjesituation*. För hushållet blir avslutsorsaken *Arbete*.

15. Hur registreras hushållet om en eller båda sökande avlider?

Om den ena personen avlider blir avslutsorsaken *Ändrad familjesituation*. Om båda avlider registreras *Annan orsak*

16. Hur registreras avslutsorsaken för ett hushåll med en vuxen person (1) som flyttar ihop med ett annat hushåll?

Om det nya samboendet innebär att hushåll 1 inte längre har behov av ekonomiskt bistånd blir avslutsorsaken *Ändrad familjesituation*.

Om det nya hushållet däremot har behov av försörjningsstöd blir avslutsorsaken för hushåll 1 *Annan orsak*, d.v.s. biståndsbehovet kvarstår i praktiken.